

РЄДКІН Петро Григорович (04/16.10.1808—07/19.03.1891) — правознавець, філософ, педагог, громадський діяч. Народився в Ромнах Полтавської губ. у поміщицькій родині. Після закінчення Гімназії вищих наук у Ніжині (1826), де навчався разом із М. Гоголем, став студентом Моск. ун-ту. 1828 р. був відряджений до Дерптського професорського ін-ту для підготовки до професорського звання. В 1830—34 рр. навчався в Берлінському ун-ті, де слухав лекції Гегеля, Савінії, Ейхгорна та ін. Після повернення до Росії склав іспити й отримав ступінь доктора права (1834). В 1834—48 рр. — професор юридичного ф-ту Моск. ун-ту. Викладацьку діяльність поєднував із видавничою (“Юридические записки”, 1841—62; “Библиотека для воспитания”, 1843—46; “Новая библиотека для воспитания”, 1847—49). У 40-х рр. був активним членом західницького гуртка (О. Герцен, К. Кавелін, Т. Грановський та ін.). 1847 р. залишив (разом із К. Кавеліним і Є. Коршем) Моск. ун-т, не бажаючи залишатися в одній професорській корпорації з М. Криловим, який заплямував її хабарництвом. Оселившись у С.-Петербурзі, впродовж 15 років перебував на чиновницькій службі. До викладацької діяльності повернувся 1863 року, посівши каф. енциклопедії права у С.-Петербурзькому ун-ті. В 1873—76 рр. — ректор С.-Петербурзького ун-ту. 1878 р. залишає викладання за станом здоров’я. У 80-х рр. перебуває на державницьких посадах (з 1882 р. — член Держ. Ради). Помер у Петербурзі.

До кола наукових інтересів Р. входили правознавство, філософія права, історія філософії та педагогіка. В працях 30—40-х рр. Р. виступає прихильником гегелівської філософії, ґрунтуючись у своїх розвідках на її ідеях і методології. Йому належить перша на теренах Росії стаття про Гегеля (“Огляд гегелевої логіки”, 1841). У 60-ті рр. Р. формально схиляється до позитивізму, втім, навіть критикуючи Гегеля, залишається відданим як методологічним настановам, так і духові його фі-

лософії права, що має своїм змістом “філософське”, “природне”, “розумне”, “ідеальне” право. У філософсько-правових студіях Р. знаходимо ідеї, розгорнуті згодом у філософії рос. лібералізму кінця ХІХ — поч. ХХ ст. Р. залишив значний слід у становленні пед. науки в Росії як автор праць з історії й теорії педагогіки та засновник першого вітчизняного Пед. тов-ва. Талановитий педагог, практична діяльність якого “була проникнута філос. і моральними началами”, Р. відіграв велику роль у духовному й професійному становленні численних учнів, серед яких — Б. Чичерін та К. Ушинський.

Твори Р.: Обозрение гегелевой логики // Москвитянин. — 1841. — Т. IV. — №8; Какое образование требуется современностью от русск. правоведа? — М., 1846; Энциклопедия юридических и полит. наук. — СПб., 1872—1873; Из лекций по истории философии права в связи с историей философии вообще. — Т. 1—7 (вид. не закінчене). — СПб., 1889—91; Избр. пед. соч. — М., 1958.

Про нього див.: Е. О. Здравый идеализм // Вестник Европы. — 1889. — №6; Шимановский М. Г. П. Г. Редкин. — О., 1891; Семенов Д. П. Г. Редкин как педагог // Женское образование. — 1891. — №5; Иофанов Д. Н. В. Гоголь. — К., 1951; Русск. общество 40—50-х гг. ХІХ в. Ч. II. Воспоминания Б. Н. Чичерина. — М., 1991; Нерсисянц В. С. Философия права. — М., 1997.

М. Ткачук

РИЖСЬКИЙ Іван Степанович (07/18.09.1759 — 15/27.03.1811) — філософ. Народився в Ризі. Освіту здобув у Псковській та Троїце-Сергієвій семінаріях. Після закінчення останньої (1779) викладав у ній риторику, історію, філософію (1783—85). Працював губернським секретарем (1785). У 1786—99 рр. читав логіку, риторику, латину, історію, географію у С.-Петербурб. Гірничому кадетському корпусі. В 1799—1801 рр. — секретар Св. Синоду, в 1801—03 — член Держ. Берг-Колегії. Від 03.05.1802 р. — академік Рос. АН. Професор рос. словесності та красномовства (з 07.02.1803), голова Підготовчого комітету (1804) і перший ректор (з 18.01.1805) Харків. ун-ту. Доктор філософії (1807). У Харкові читав перший в Росії курс історії рос. літ-ри.